

Bouwprojecten onder hoogspanning door netcongestie

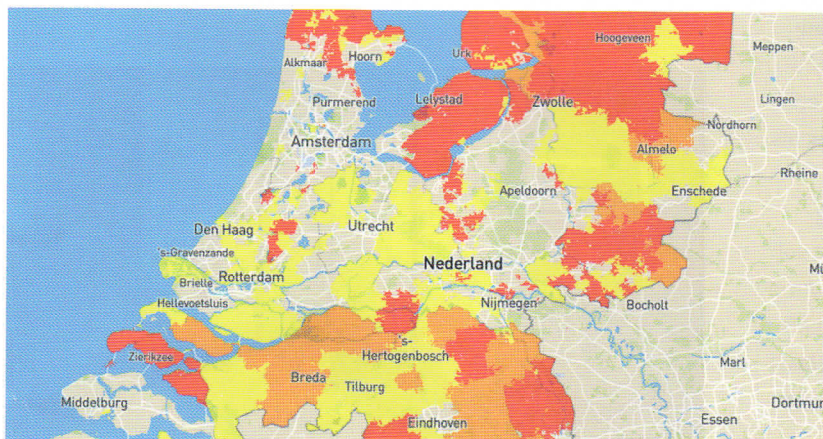
Door het hele land heen lopen woning- en utiliteitsbouwprojecten langdurige vertraging op doordat de gebouwen niet kunnen worden aangesloten op het elektriciteitsnet vanwege congestie en derhalve in de wachtrij worden gezet. Getroffen aannemers en projectontwikkelaars lijden hierdoor schade, omdat projecten vooralsnog niet kunnen worden opgeleverd. Naast de stikstofperikelen heeft bouwend Nederland er een ernstig probleem bij dat voorlopig nog niet is opgelost.

Voor bouwbedrijf De Lange-Van der Plas was de maat vol toen netbeheerder Liander aangaf dat twee in september opgeleverde appartementencomplexen in Noordwijk en Leiden met 50 woningen pas ‘ergens in 2024’ kunnen worden aangesloten. De aannemer sleept Liander voor de rechter, want De Lange-Van der Plas krijgt allemaal schadeclaims van de kopers aan de broek (zie kader).

Het kort geding is een gevolg van de netcongestie die sinds de energietransitie alleen maar groter is geworden. Met name de oplevering van vele utiliteitsgebouwen en appartementencomplexen die een grootverbruik-aansluiting (zwaar-

der dan 3 x 80 ampère) nodig hebben, komen in gevaar door de congestie op het hoogspanningsnet. Nieuwbouw met een laagverbruik-aansluiting heeft minder last van een overvol laagspanningsnet, maar ook daar ligt vertraging op de loer. De omvang van de schade voor aannemers en ontwikkelende bouwers is niet bekend, maar volgens Harold Lever van Bouwend Nederland kan het om “serieus geld” gaan. “Gemiddeld 91.000 euro verwachte schade per bouwproject, zo blijkt uit een eerste ledenpeiling”, vertelt de voorzitter van de Vakgroep Ondergrondse Netwerken en Grondwaterbeheer bij de grootste belangenorganisatie in de bouw.

In de rode gebieden is het stroomnet overvol. (Bron: Netbeheer Nederland)



Aansluittermijnen volgens ACM

ACM ziet erop toe dat klein- en grootverbruik-aansluitingen binnen bepaalde termijnen plaatsvinden. In een recent besluit moet de netbeheerder binnen 18 weken een ‘kleine’ aansluiting gerealiseerd hebben. Als er geen graafwerkzaamheden nodig zijn, zelfs binnen 12 weken. Voor de grootverbruik-aansluitingen is nog geen wettelijke termijn vastgesteld in verband met de netcongestie op het hoogspanningsnet. Ter consultatie aan de markt wordt een termijn van maximaal 40 weken voorgesteld.

Wekelijks klachten

Volgens Lever komen er bij Bouwend Nederland wekelijks meldingen binnen van getroffen aannemers. In bepaalde delen van Nederland duurt het langer dan een jaar voordat grootverbruik-aansluitingen op nieuwbouw effectief worden. In het plan dat toezichthouder ACM voorlegt moet een netbeheerder binnen 40 weken een grootverbruiker aansluiten, maar formeel geldt er nu geen maximale termijn vanwege de actuele overmacht met de netcongestie.

“Veel aannemers waren niet voorbereid op de langere doorlooptijd en worden dus geconfronteerd met schade waar ze geen rekening mee hadden gehouden”, vertelt Lever.

“Ons advies aan onze achterban is: vraag tijdig genoeg de stroomaansluiting aan en houdt voor grootverbruik-aansluitingen een jaar aan en voor de laagverbruik-aansluiting 18 weken. Laatstgenoemde termijn is overigens vastgelegd door de ACM.” Eerder aanvragen is ook bij laagspanning verstandig, omdat de termijn van 18 weken niet overal wordt gerealiseerd. Ook helpt het om gebruik te maken van de prefab meterkast.

Verder raadt Lever aanvragers van een netaansluiting aan om de netbeheerder zo vroeg mogelijk inzicht te geven in het energieconcept en welk type aansluiting hiervoor nodig is. “En check van tevoren bij de netbeheerder of er op dat regionale netwerk sprake is van congestie. Onderhoud gedurende de aanvraag actief contact met de netbeheerder over de actuele status.”

Woningbouw voorrang geven

Bouwend Nederland is groot voorstander van het voorrang geven aan woningbouwprojecten om aangesloten te worden op het elektriciteitsnet, zoals ACM in haar plan heeft geopperd vanwege het maatschappelijk belang. Netbeheerder Liander is voorstander van prioriteren zoals Bouwend Nederland bepleit. “Maatschappelijk prioriteren maakt het mogelijk om af te wijken van de huidige praktijk, waarbij aanvragen op volgorde van binnenkomst (*first come, first served*) moeten worden behandeld.” Volgens woordvoerder Ceriel Thissen betekent prioriteren niet dat er extra ruimte komt op de elektriciteitsnetten. “Voorrang geven aan de ene partij houdt in dat de andere langer op transportcapaciteit moet wachten. Verdelen in tijd van schaarste is verdelen van de pijn. De keuze wie voor maatschappelijke prioritering in aanmerking komt, kunnen wij als netbeheerder niet inhoudelijk beoordelen. Er moeten in elk geval objectieve spelregels worden opgesteld.”

Het is volgens Liander niet meer vanzelfsprekend dat een woningbouw- of renovatieproject tijdig een aansluiting krijgt. “Het is essentieel dat projectontwikkelaars en woningcorporaties in een vroeg stadium plannen voor nieuwbouwwijken en verduurzaming van bestaande woningen delen

De Lange-Van der Plas sleept netbeheerder voor de rechter

Bouwbedrijf De Lange-Van der Plas uit Katwijk verwacht schadeclaims van de kopers van 50 appartementen die netbeheerder Liander voorlopig niet kan aansluiten op het stroomnet. Liander levert niet binnen 52 weken stroom en volgens Danny Lasschuit, de advocaat van het aannemersbedrijf, overschreed de netbeheerder daarmee een wettelijke termijn. “Op die overtrekking hoort een dwangsom van 5.000 euro te staan”, zo luidde de eis aan de kortgedingrechter. Een alternatief is dat Liander noodstroomaggregaten plaatst, zodat de bewoners toch alvast in hun huis kunnen. De netbeheerder staat er heel anders in en wijst erop dat de wettelijke aansluitplicht van 52 weken voor grootverbruik-aansluitingen niet meer geldt vanwege overmacht door netcongestie. Volgens Liander is de ruimte op het stroomnet te beperkt en duurt het langer om nieuwbouw van stroom te voorzien. Directeur Dirk van der Plas liet in het Leidsch Dagblad optekenen dat de argumenten van Liander geen hout snijden. “Er was voldoende ruimte op het net in Noordwijk, omdat er twee hotels zijn afgebroken en daarvoor in de plaats dit appartementencomplex is gekomen. Dat was twee jaar geleden al bekend. Bovendien is er een trafostation weggehaald en nu is er te weinig ruimte op het elektriciteitsnet!”

Liander voelt er niets voor om stroomaggregaten in te zetten; dat is volgens haar niet de taak van de netbeheerder. De aannemer moet dat zelf regelen. Volgens netbeheerder Liander kwam de medewerking van de grondeigenaar van de gebouwde appartementencomplexen te laat op gang, waardoor de netbeheerder niet eerder aan de slag kon met de aanleg van de benodigde infrastructuur.



Aansluiting op het net kan in de ruwbouwfase al plaatsvinden door toepassing van de prefab meterkast. (Foto: Bouwend Nederland)

met de netbeheerder. Als een planning tijdig bekend is en de netaanvraag volledig is ingevuld met locatie en energieconcept, kunnen wij het elektriciteitsnetwerk tijdig voorbereiden en zorgen dat er voldoende elektriciteit beschikbaar is als de woningen worden opgeleverd. De opgegeven energiebehoefte is cruciaal om woningen tijdig te kunnen aansluiten. Door zoveel mogelijk de vraag naar stroom per woning te reduceren, vraag je minder capaciteit van het net. Hierdoor passen er meer woningen op hetzelfde net.”